

**UCHWAŁA NR LV/536/2024
RADY GMINY BOLESŁAW**

z dnia 31 stycznia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Bolesław na lata 2024 – 2028.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.). **Rada Gminy Bolesław uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Bolesław na lata 2024 – 2028.

§ 2. Uchyla się Uchwałę Nr XXXIV/343/2022 Rady Gminy Bolesław z dnia 31 stycznia 2022 roku w sprawie Przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Bolesław na lata 2022-2026.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bolesław i Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławiu.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 roku.

Przewodniczący Rady

mgr Ewa Dychtoń

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Bolesław na lata 2024- 2028

Spis treści:

1. WPROWADZENIE	3
1.1. UZASADNIENIE OPRACOWANIA PROGRAMU.....	4
1.2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU	4
2. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ	5
3. DIAGNOZA SYTUACJI W GMINIE BOLESŁAW W ASPEKcie PROBLEMÓW WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	6
3.1. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W PERSPEKTYWIE DANYCH INSTYTUCJONALNYCH.....	6
3.2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W PERSPEKTYWIE ANKIET	13
3.2.1 Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród uczniów z terenu Gminy Bolesław na temat zjawiska przemocy.....	13
3.2.2 Ankieta przeprowadzona wśród dorosłych mieszkańców na temat występowania zjawiska przemocy domowej w Gminie Bolesław.....	15
3.3. ANALIZA SWOT	18
4. REALIZATORZY PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ	19
5. ADRESACI PROGRAMU	19
6. ZAŁOŻENIA ORAZ CELE I ZADANIA PROGRAMU	19
6.1. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	19
6.2 CELE PROGRAMU	20
6.2.1 Cel główny Programu.....	20
6.2.2 Cele szczegółowe Programu	20
7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	21
8. ZASADY MONITOROWANIA PROGRAMU ORAZ WERYFIKOWANIA JEGO ZAŁOŻEŃ	21
ZAŁĄCZNIKI.....	23

1. WPROWADZENIE

Rodzina powinna swym członkom gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący od wczesnego dzieciństwa osobowość człowieka, jego system norm i wartości. Przemoc domowa ma więc szczególnie społeczny wymiar, ponieważ zarówno tradycje i zwyczaje rodzinne, jak i dysfunkcje rodziny, mają bezpośredni wpływ nie tylko na model życia konkretnej rodziny, ale przenoszą się na relacje i funkcjonowanie człowieka w innych płaszczyznach życia społecznego. Przemoc dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego i stanowi poważny problem społeczny wielu środowisk. W przeciwdziałaniu zjawisku przemocy istotne jest dążenie do wprowadzania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy adekwatnego do warunków zmieniającej się rzeczywistości społecznej. Podstawową cechą działań podejmowanych w obszarze przemocy domowej powinno być szybkie reagowanie mające na celu przerwanie przemocy oraz szybka i skuteczna pomoc osobom doznającym przemocy. Powodzenie podejmowanych działań w dużej mierze zależy od współdziałania lokalnej społeczności oraz instytucji i organizacji zajmujących się zjawiskiem przemocy.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Bolesław na lata 2024- 2028 przedstawia strategię działania obejmującą pomoc osobom doznającym przemocy, w celu zminimalizowania zjawiska przemocy domowej, a także jego skutków w wymiarze indywidualnym oraz społecznym.

W literaturze przemoc domowa klasyfikowana jest jako:

- a) przemoc fizyczna – związana z kontaktem fizycznym, w którym osoba doznaje uszkodzenia ciała w wyniku celowego działania drugiej osoby. Do przejawów przemocy fizycznej możemy zaliczyć m.in. popychanie, kopanie, szczypanie, szarpanie, bicie otwartą ręką i pięściami, ciskanie w kogoś przedmiotem; obezwładnianie, duszenie, policzkowanie, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, itp. Skutki przemocy fizycznej są najłatwiejsze do rozpoznania i pomimo prób ukrycia przez osoby doznające przemocy, pozostają nawet w minimalnym stopniu widoczne. Są nimi uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, poczucie zagrożenia, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.
- b) przemoc psychiczna – wiąże się ze znęcaniem oraz sprawowaniem psychicznej kontroli nad osobą doznającą przemocy. Przejawia się poprzez poniżanie, krytykowanie, izolowanie, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, narzucanie własnych poglądów; wyśmiewanie opinii, przekonań, religii, pochodzenia, stałe ocenianie, wmawianie choroby psychicznej, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi; wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, upokarzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie. Skutkami przemocy są zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary oraz jej poczucia własnej wartości i godności, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie osoby doznającej przemocy od sprawcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
- c) przemoc seksualna – przejawia się poprzez gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, itp. Skutkami są obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się, strach, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy.

- d) przemoc ekonomiczna – związana jest z ograniczeniem lub całkowitym pozbawieniem dostępu osoby do środków finansowych, uniemożliwieniem podjęcia pracy zarobkowej i uzyskania samodzielności finansowej. Przejawia się poprzez niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb; wydzielanie środków finansowych z majątku wspólnego lub całkowite pozbawienie możliwości dysponowania środkami wspólnymi.
- e) cyberprzemoc – rozumiana jest jako naruszenie prywatności, śledzenie, podsłuchiwanie, nękanie, wywołanie u osoby doznającej przemocy poczucia zagrożenia, poniżenia za pomocą środków komunikacji elektronicznej, Internetu.
- f) zaniedbanie – brak zapewnienia lub uniemożliwienie zaspokojenia potrzeb osobie zależnej m.in.: niezapewnienie odpowiedniego ubioru, pożywienia, higieny. Brak opieki medycznej i pomocy w chorobie, nie dawanie środków na utrzymanie.

1.1. Uzasadnienie opracowania programu

Niniejszy dokument stanowi realizację jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Bolesław.

Istotą programu jest wprowadzenie w życie działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, ale również zapewnienie ochrony i udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej, upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym przemocy jak i osobom stosującym przemoc domową.

1.2. Podstawa prawna opracowania programu

Zgodnie z art. 6 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej;
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;
5. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii;
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domowa to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia; naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną; powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę; ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej; istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przemoc zwykle powtarza się według określonego schematu, w którym wyróżniamy następujące fazy:

- narastania napięcia, w której zaczyna pojawiać się agresja,
- ostrej przemocy, w której następuje wybuch agresji, w tej fazie najczęściej osoby doznające przemocy poszukują pomocy,
- miodowego miesiąca, kiedy osoba stosująca przemoc przeprasza i obiecuje poprawę, w tej fazie bardzo często osoby doznające przemocy wycofują się z kontaktu z osobami udzielającymi pomocy, mając pozorne poczucie odzyskiwania kontroli nad sytuacją.

„Wycofywanie się”, a także dalsze pozostawanie w związku z osobą stosującą przemoc, tłumaczy się syndromem wyuczonej bezradności lub syndromem stresu pourazowego. W przypadku osób doznających przemocy przekłada się to na rezygnację z aktywności, które osoba doznająca przemocy podejmowała w celu poprawy sytuacji, a które okazały się nieskuteczne, co utwierdza osobę doznającą przemocy w przekonaniu, iż nie może nic zrobić, aby zapewnić sobie bezpieczeństwo i rezygnuje z kolejnych prób zmiany sytuacji. Analizując sytuację osoby doznającej przemocy, należy wziąć pod uwagę, że ma ona nadzieję na zmianę zachowania stosującego przemoc. Ponadto często wstydzi się swojej sytuacji, jest zależna ekonomicznie od osoby stosującej przemoc lub zostaje z nim „ze względu na dzieci”. Często uważa, że przemoc jest jej prywatnym problemem, a środowisko zewnętrzne (rodzina, znajomi, instytucje) swoim zachowaniem mogą utwierdzać o braku możliwości otrzymania wsparcia i ochrony.

Podczas, gdy zachowania osoby doznającej przemocy mogą wydawać się irracjonalne, osoba stosująca przemoc w sposób bardzo logiczny potrafi tłumaczyć swoje zachowanie, jako akt

słusznego karania. Jednocześnie kwestionuje swoją odpowiedzialność. Nie przyznaje również, że takie zachowanie jest aktem agresji oraz mechanizmem sprawowania władzy i kontroli, narzędziem całkowitego podporządkowania osoby doznającej przemocy woli osoby stosującej przemoc.

Przemoc jest trudna do zdiagnozowania, to problem przez wiele lat ukrywany. Jednak szkodliwość przemocy w wymiarze tak jednostkowym, jak i społecznym, wymaga podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu zapobiegawczego.

3. DIAGNOZA SYTUACJI W GMINIE BOLESŁAW W ASPEKCIE PROBLEMÓW WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Diagnozę zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Bolesław sporządzono na podstawie danych z lat 2022 –2023 gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Istotnym wskaźnikiem występowania zjawiska przemocy domowej jest liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” zobowiązane są jednostki pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych (GKRPA) oraz asystent rodziny.

W celu dokonania diagnozy zjawiska przemocy domowej w Gminie Bolesław oparto się na następujących danych:

- sprawozdania, raporty dostępne w instytucjach zajmujących się zjawiskiem przemocy,
- ankieta przeprowadzona wśród młodzieży (71 ankiet) oraz dorosłych mieszkańców Gminy Bolesław (144 ankiety); ankieta skierowana do dorosłych mieszkańców Gminy Bolesław została przeprowadzona łącznie na potrzebę przygotowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

3.1. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W PERSPEKTYWIE DANYCH INSTYTUCJONALNYCH

W 2022 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zleciło przeprowadzenie badań na temat skali zjawiska przemocy wśród kolejnej grupy osób, która może być szczególnie narażona na stosowanie przemocy domowej, tj. wśród osób starszych i niepełnosprawnych.

Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród osób niepełnosprawnych najczęściej była wskazywana przemoc psychiczna (jej doznawanie zadeklarowało 78,1% osób niepełnosprawnych biorących udział w badaniu) oraz fizyczna (57,8%). W przypadku osób starszych – przemoc psychiczna (87,3%), fizyczna (43,1%) i ekonomiczna (43,1%). Podobnie w przypadku osób starszych i osób niepełnosprawnych – przemoc psychiczna (70,2%) oraz fizyczna (45,2%) i ekonomiczna (41,1%).

Najczęściej występującą formą przemocy wobec osób starszych była przemoc psychiczna, a następnie przemoc fizyczna, ekonomiczna i zaniedbanie, a najrzadziej natomiast przemoc seksualna.

Przemocy fizycznej doznawały najczęściej osoby niepełnosprawne – 57,8% respondentów z tej grupy; w następnej kolejności osoby starsze niepełnosprawne – 45%; najrzadziej, ale równie często osoby starsze. Przemocy psychicznej najczęściej doznawały osoby starsze 87%, osoby niepełnosprawne 78%. Natomiast osoby starsze niepełnosprawne wskazały, że doznają przemocy psychicznej w 7%. Inaczej wyglądała sytuacja w przypadku przemocy seksualnej, której wśród badanych najczęściej doznawały osoby niepełnosprawne – co piąty badany z tej grupy; a w dalszej kolejności także co 6 osoba starsza niepełnosprawna

oraz co 8 badana osoba starsza. Przemoc ekonomiczna była najczęściej doznana przez osoby starsze – 43% i osoby starsze niepełnosprawne – 41%. Doznawała jej też co trzecia badana osoba niepełnosprawna.

Zaniedbania doznała co trzecia badana osoba starsza, 3% osób starszych niepełnosprawnych.

Istotnym wskaźnikiem występowania zjawiska przemocy domowej jest liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

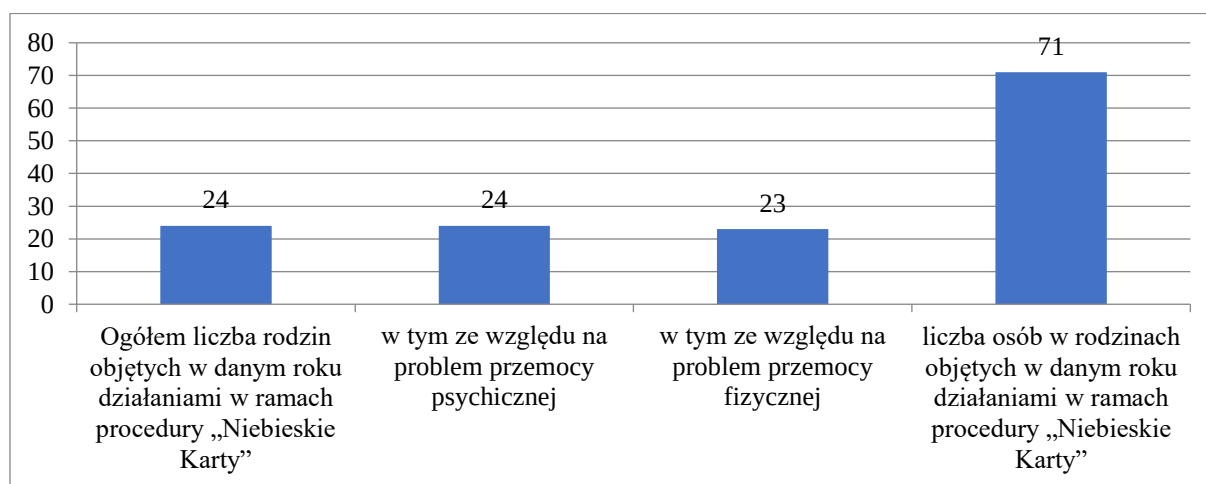
Instytucjami świadczącymi pomoc osobom dotkniętym przemocą w Gminie Bolesław są: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławiu, Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie, Centrum Rozwoju Dziecka „Perspektywy KIDS”, Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej z siedzibą w GOPS Bolesław, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bolesławiu z siedzibą w GOPS.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Bolesław powołany został Zarządzeniem Wójta Gminy Bolesław Nr 0050.127.2023 z dnia 18.09.2023 r. z późn. zm.

Bardzo trudno ustalić aktualny rozmiar zjawiska przemocy domowej na terenie gminy. Statystyki nie oddają prawdziwych rozmiarów tego problemu, ponieważ przemoc jest wciąż sprawą wstydliwie ukrywaną i zatajaną przez osoby w nią uwikłane.

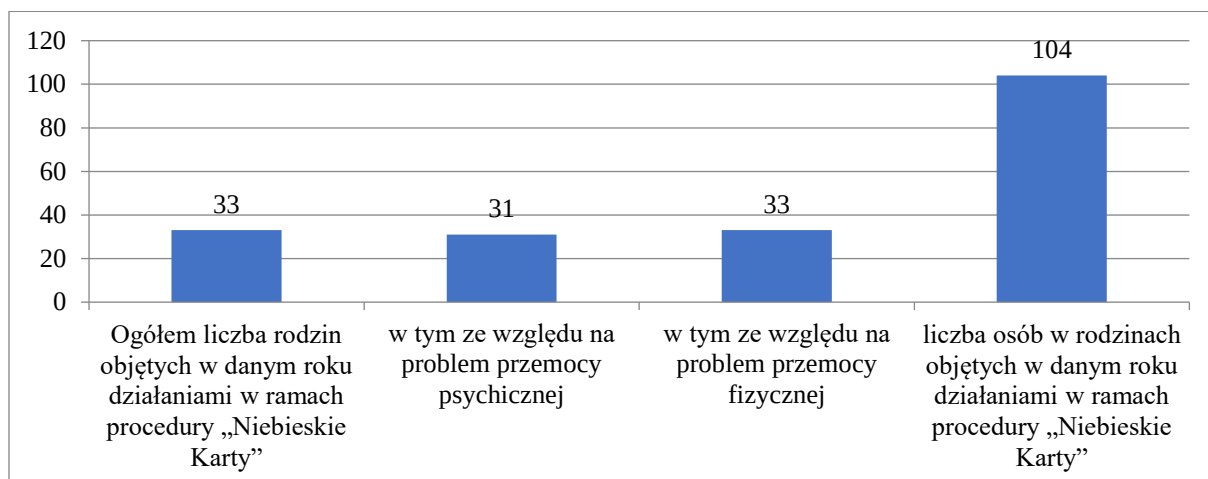
Głównym celem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych przemocą. Do pracy z osobą doznającą przemocy domowej powołuje się grupy diagnostyczno - pomocowe, które ustalają plan pomocy dostosowywany do poszczególnych potrzeb. Zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty” na spotkania zaprasza się także osobę, co do której istniało podejrzenie, że jest osobą doznającą przemocy domowej oraz wzywa się osobę stosującą przemoc.

Wykres 1. Procedura „Niebieskie Karty” w 2022 roku

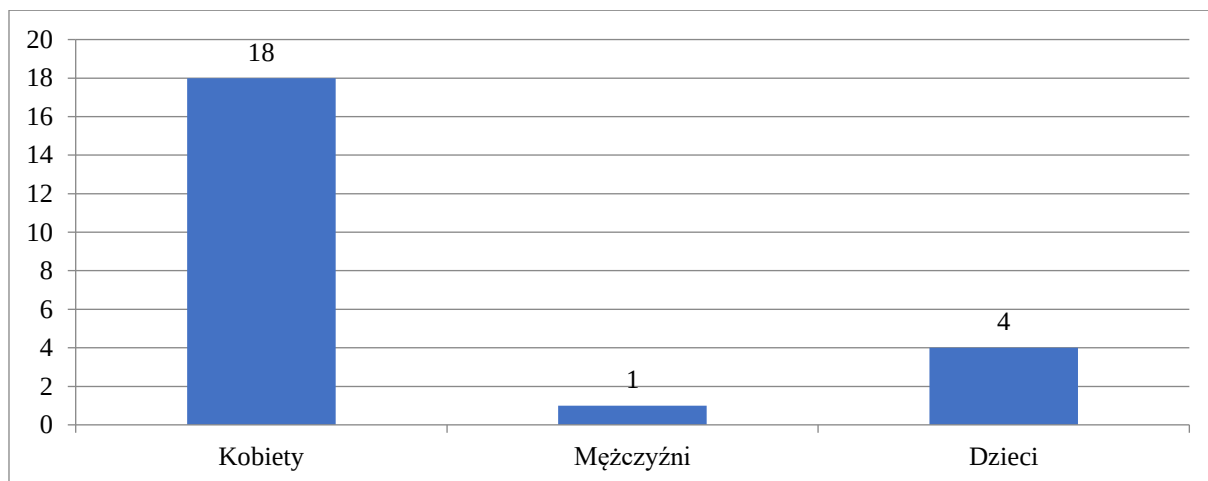
Źródło: dane GOPS Bolesław.

Wykres 2. Procedura „Niebieskie Karty” w 2023 roku

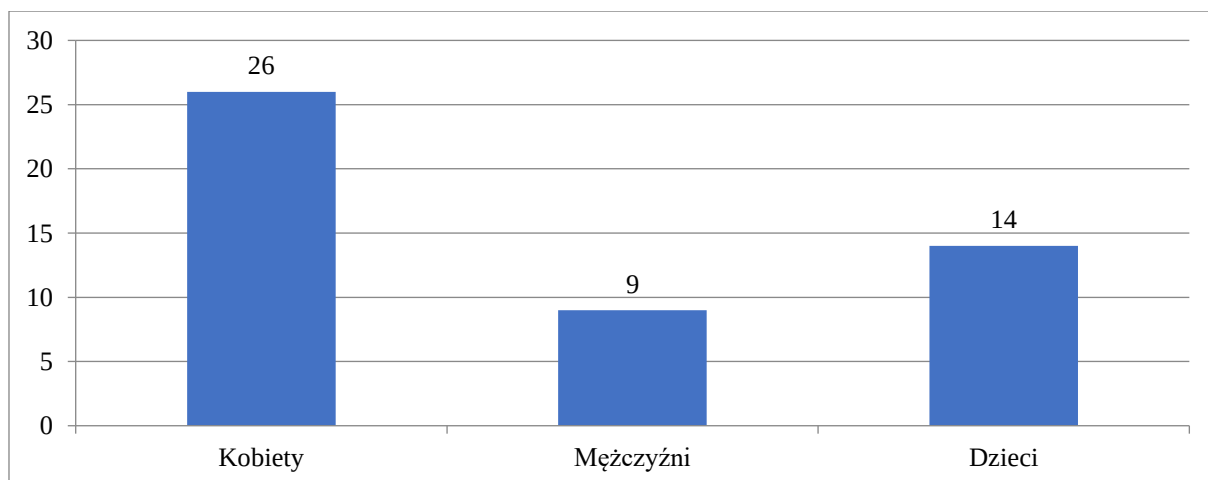
Źródło: dane GOPS Bolesław.

Wykres 3. Liczba osób doświadczających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w 2022r.

Źródło: dane GOPS Bolesław.

Wykres 4. Liczba osób doświadczających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w 2023r.

Źródło: dane GOPS Bolesław.

Poradnictwo dla osób dotkniętych przemocą

W 2022 roku łączna liczba osób, która została objęta pomocą w formie poradnictwa wyniosła 23, w tym 21 osób objęto wsparciem psychologicznym i 23 osoby objęto wsparciem socjalnym. Natomiast różnorodnymi forami wsparcia zostały objęte głównie kobiety-19 osób oraz 1 mężczyzna i 2 dzieci.

W 2023 roku łączna liczba osób, która została objęta pomocą w formie poradnictwa wyniosła 45, w tym 27 osób objęto wsparciem psychologicznym i 33 osoby objęto wsparciem socjalnym. Natomiast różnorodnymi forami wsparcia zostały objęte głównie kobiety -12 osób oraz 13 mężczyzn i 6 dzieci.

Udzielanie pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z powodu występującej przemocy domowej oraz uzależnienia od alkoholu w 2022r.

W 2022 roku w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy świadczone były porady specjalistyczne. Udzielono 641 porad, w tym 81 porad dotyczących przemocy. Udzielono 20 porad prawnych, 193 porady psychologiczne, 428 porad specjalistów psychoterapii, a także prowadzono zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów w ramach treningu umiejętności rodzicielskich.

W Punkcie w 2022 roku funkcjonowały 2 grupy wsparcia:

1. Trening umiejętności rodzicielskich – zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów wzmacniające opiekuńcze i wychowawcze kompetencje rodzicielskie.
2. Otwarta grupa wsparcia – trening umiejętności społecznych pomagających w utrzymaniu abstynencji dla osób po zakończonej terapii odwykowej, uzależnionych, pijących ryzykownie i szkodliwie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił wsparcia w 2022 roku dla 13 rodzin z problemem alkoholowym - łączna liczba osób w tych rodzinach wyniosła 19.

Udzielanie pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z powodu występującej przemocy domowej oraz uzależnienia od alkoholu w 2023 r.

W 2023 roku w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy świadczone były porady specjalistyczne. Udzielono 725 porad, w tym 249 porad dotyczących przemocy. Udzielono 31 porad prawnych, 224 porady psychologiczne, 470 porad specjalistów psychoterapii, a także prowadzono zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów w ramach treningu umiejętności rodzicielskich.

W Punkcie w 2023 roku kontynuowano funkcjonowanie 2 grupy wsparcia:

1. Trening umiejętności rodzicielskich – zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów wzmacniające opiekuńcze i wychowawcze kompetencje rodzicielskie.
2. Otwarta grupa wsparcia – trening umiejętności społecznych pomagających w utrzymaniu abstynencji dla osób po zakończonej terapii odwykowej, uzależnionych, pijących ryzykownie i szkodliwie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił wsparcia w 2023 roku dla 12 rodzin z problemem alkoholowym - łączna liczba osób w tych rodzinach wyniosła 14.

Profilaktyka i edukacja w 2022 r.

W roku 2022 realizowano działania polegające na organizacji spotkań informacyjno-edukacyjnych ze społecznością lokalną. W lokalnej prasie zamieszczano 4 artykuły edukacyjno - informacyjne. Kontynuowano działania informacyjno – edukacyjne w ramach Kampanii

„Reaguj na przemoc” oraz działania informacyjno – edukacyjne w ramach Kampanii „Postaw na rodzinę”. Kontynuowano współpracę z poprzednich lat z kościołami i związkami wyznaniowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej. Współpracowano z instytucjami rządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową tj. CHSD w Kluczach, PCPR w Olkusz, Stowarzyszenie "Niebieska Linia". Realizowano projekt polegający na prowadzeniu przez psychologa- psychoterapeuty zajęć edukacyjnych dla rodziców i opiekunów.

Dodatkowo realizowano programy profilaktyczne ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych m.in. warsztat profilaktyczne dla uczniów i szkolenia dla nauczycieli z zakresu profilaktyki oraz motywacji ucznia do nauki, przedstawienie profilaktyczne „My dzieci z dworca ZOO” dla uczniów klas VII i VIII, 7 edycji warsztatów profilaktycznych dla uczniów z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy np. warsztat dla uczniów kl. 2 „Cyberprzemoc - bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci”, warsztat dla uczniów kl. 2 „Asertywność. Odmawiam – nie ranię”, warsztat dla uczniów kl. 2 „Konflikt – przedstawiam, słucham, negocjuję”, warsztaty profilaktyczne „A to ciekawe”, „Błędne koło”. Odbyły się również: szkolenie dla rady pedagogicznej, wywiadówka profilaktyczna dla rodziców nt. samookaleczeń wśród dzieci i młodzieży.

W okresie sprawozdawczym prowadzono działania profilaktyki uniwersalnej z elementami profilaktyki wskazującej skierowane do uczniów szkół, przedszkoli i społeczności lokalnej min. dofinansowano i wspierano szereg projektów realizowanych podczas pikników, festynów i imprez okolicznościowych realizowanych na terenie Gminy Bolesław min. „II Turniej Piłki Siatkowej”, „XX Turniej Piłki Siatkowej im. Ewy Książek – Imielskiej”, „XIII Gminny Konkurs Piosenki Przedszkolnej”, „II Edycję Gminnych Zawodów Sportowych Młodszoliada”, II Gminny Konkurs Fotograficzny „Aktywni zimą”, „Barbórkowy Dzień Dziecka”, „Dzień profilaktyki”, „Dzień bez przemocy”. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych objęła patronatem „16 Przełajowy Bieg im. Jerzego Łaskawca”. Kontynuowano działania w ramach kampanii społecznych: „No Promil - No Problem”, „Reaguj na przemoc”, „Dopalacze powiedz stop”, „Postaw na rodzinę”, „Pozory mylą- dowód nie”.

Profilaktyka i edukacja w 2023 r.

Działania informacyjno – edukacyjne dla społeczności lokalnej, konkursy:

- Turniej Piłki Siatkowej,
- Bieg Przełajowy,
- Turniej Piłki Siatkowej,
- „Młodszoliada” ,
- „Aktywna Majówka w Gminie Bolesław”,
- „Sprytny Przedszkolak”,
- XIV Gminny Konkurs Piosenki Przedszkolnej,
- „Serce dla Babci i Dziadka”.

Zrealizowano programy profilaktyczne:

- wywiadówka profilaktyczna dla rodziców uczniów nt. „Umiem mówić nie. Konsekwentne wychowanie bez agresji” w Zespole Przedszkolno.
- warsztaty profilaktyczne dla uczniów klasy 6 i 7 pt. „Wykrzycz swoje imię”.
- 2 edycje aktywnych warsztatów profilaktycznych dla uczniów klas 2,3, 4,5 pt. „Stop agresji”, „Młodzi gniewni – regulacja emocji”.
- 7 edycji aktywnych warsztatów profilaktycznych dla uczniów klas 1,2,4,5,6,7

pt. „Integracja”, „Always on – nadużywanie tik”, „Bądź smart - bezpieczny internet”, „Zmień to – kreatywność”, „Zobacz to – koncentracja uwagi”, „Młodzi gniewni – regulacja emocji”.

- 9 edycji aktywnych warsztatów profilaktycznych dla uczniów klas 1,2,4,6,7,8

pt. „Integracja”, „Regulacja emocji”, „Koncentracja uwagi”.

- Spektakl profilaktyczny pt. „Niewinna gra”.

- Program profilaktyczny, spektakl profilaktyczny w Przedszkolach.

Włączono się w Kampanie:

Kampania społeczna „STOP Przemocy! #przyjaźniedlaautyzmu” pod Honorowym Patronatem RPO, „Alkohol a nowotwory”, „Już jesteś”, „Pierwsze kroki w cyberświecie – zróbmy je razem”, „Bez chemii na drodze”, „Reaguj – rozmawiaj”.

Kontynuowano działania informacyjno – edukacyjne w ramach Kampanii „Reaguj na przemoc” oraz działania informacyjno – edukacyjne w ramach Kampanii „Postaw na rodzinę”.

Kontynuowano współpracę z poprzednich lat z kościołami i związkami wyznaniowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej. Współpracowano z instytucjami rządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą tj. CHSD w Kluczach, Stowarzyszeniem „Niebieska Linia”. Realizowano projekt polegający na prowadzeniu przez psychologa zajęć edukacyjnych dla rodziców i opiekunów.

Instytucją, która udziela wsparcia finansowego osobom i rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy domowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławiu.

Z materialnej formy pomocy świadczonej przez GOPS w 2022 i 2023 roku nie było takich rodzin.

Osobom doznającym przemocy domowej jest udzielana pomoc w formie wsparcia psychologicznego oraz pracy socjalnej.

Zarówno osoby stosujące przemoc, jak i osoby doświadczające przemocy kierowani byli przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny do uczestniczenia w spotkaniach w Punkcie Informacyjno- Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie.

W roku 2022 w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie świadczone były porady specjalistyczne, cztery dni w tygodniu. W roku 2022 udzielono 641 porad, dotyczących przemocy – 81.

Zarejestrowano – 21 osoby uwiękane w przemoc, w tym 10 sprawców, 11 osób doznających przemocy lub będące jej świadkami.

Ilość udzielanych porad przez specjalistów:

- porady prawne 20,

- porady psychologiczne 193,

- specjaliści psychoterapii uzależnień udzielili 428 porady.

Psychoterapeuta przygotował tematycznie spotkania dla 8 rodzin w ramach prowadzonych zajęć edukacyjnych dla rodziców i opiekunów, w ramach treningu umiejętności rodzicielskich.

Łącznie w 2022 r. z poradnictwa specjalistycznego prowadzonego w Punkcie skorzystało w sposób ciągły lub jednorazowy 109 osób.

W Punkcie w 2022 r. funkcjonowały 2 grupy wsparcia:

1.Trening umiejętności rodzicielskich – zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów wzmacniające opiekuńcze i wychowawcze kompetencje rodzicielskie.

2.Otwarta grupa wsparcia – trening umiejętności społecznych pomagających w utrzymaniu abstynencji dla osób po zakończonej terapii odwykowej, uzależnionych, pijących ryzykownie i szkodliwie.

W roku 2023 udzielono 725 porad, dotyczących przemocy – 249.

Zarejestrowano – 45 osób uwikłanych w przemoc, w tym 12 sprawców, 18 osób doznających przemocy lub będące jej świadkami.

Ilość udzielanych porad przez specjalistów:

- porady prawne 31,
- porady psychologiczne 224,
- specjaliści psychoterapii uzależnień udzielili 470 porad.

Psychoterapeuta przygotował tematycznie spotkania dla 9 rodzin w ramach prowadzonych zajęć edukacyjnych dla rodziców i opiekunów, w ramach treningu umiejętności rodzicielskich,

Łącznie w 2023 r. z poradnictwa specjalistycznego prowadzonego w Punkcie skorzystało w sposób ciągły lub jednorazowy 159 osób.

W Punkcie w 2023r. funkcjonowały 2 grupy wsparcia:

- 1.trening umiejętności rodzicielskich – zajęcia edukacyjne dla rodziców i opiekunów wzmacniające opiekuńcze i wychowawcze kompetencje rodzicielskie.
- 2.otwarta grupa wsparcia – trening umiejętności społecznych pomagających w utrzymaniu abstynencji dla osób po zakończonej terapii odwykowej, uzależnionych, pijących ryzykownie i szkodliwie.

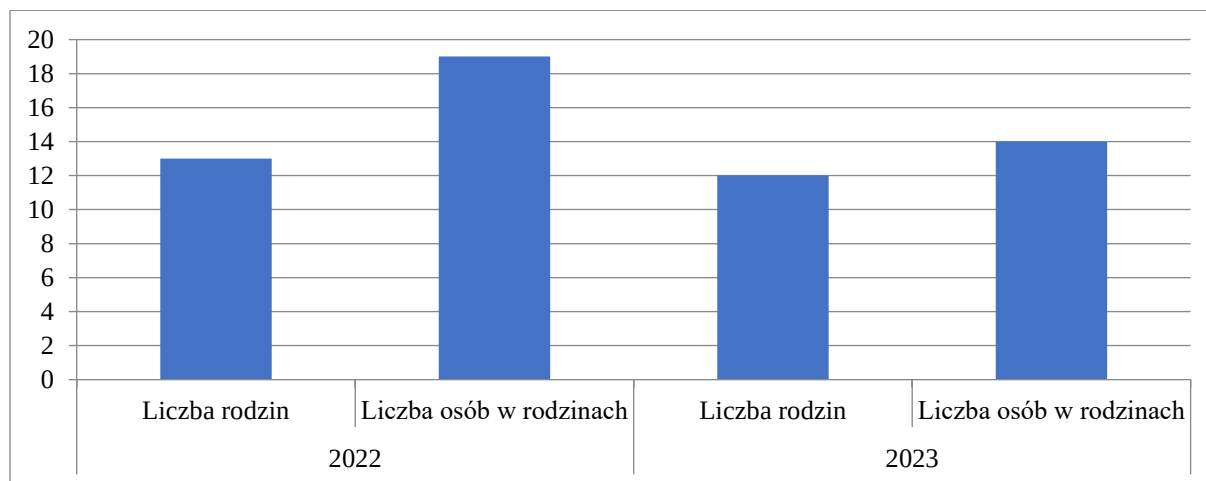
W rodzinach dotkniętych przemocą domową często występuje problem uzależnienia od alkoholu. Zdarza się, że rodziny te borykają się także z innymi dysfunkcjami. Liczba wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego rozpatrywanych przez GKRPA:

- 2022 rok – 22 wnioski,
- 2023 roku – 20 wniosków.

Rodziny, w których występuje problem uzależnień mogą skorzystać z pomocy GOPS.

W 2022r. i 2023r. z pomocy GOPS z tytułu uzależnienia od alkoholu korzystała następująca liczba rodzin:

Wykres 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2022-2023.

Źródło: dane GOPS Bolesław.

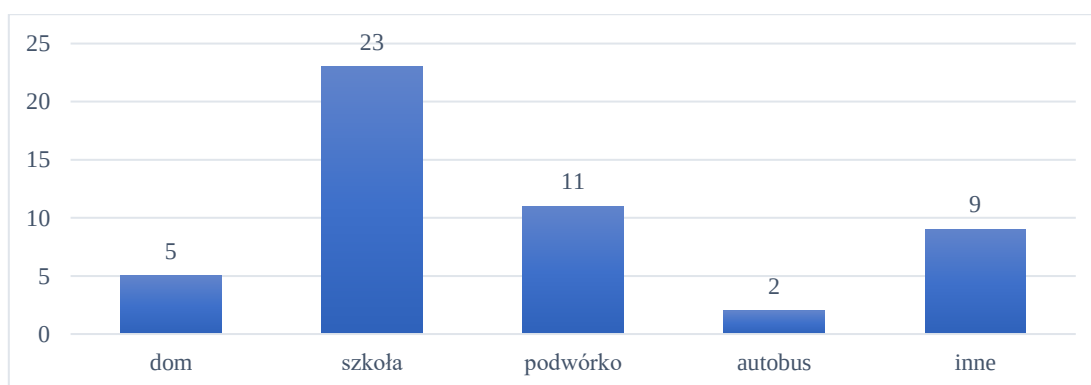
3.2.DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W PERSPEKTYWIE ANKIET

3.2.1 Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród uczniów z terenu Gminy Bolesław na temat zjawiska przemocy.

Ankietę wypełniło 71 uczniów, 32 chłopców, 39 dziewcząt, w wieku od 7 do 18 lat (7-9 lat 4 ankiety, 10-12 lat 20 ankiety, 13-15 lat 44 ankiety, 16-18 lat 3 ankiety).

33 pytanym uczniom spotkało się ze zjawiskiem przemocy, 38 osób stwierdziło, iż nie spotkało się z nim. Najwięcej badanych osób spotkało się z przemocą w szkole (41,8%) oraz na podwórku (20%). Na przemoc domową wskazało 9,1% badanych.

Wykres 6. Miejsca występowania przemocy.

Źródło: badania ankietowe uczniów Gminy Bolesław.

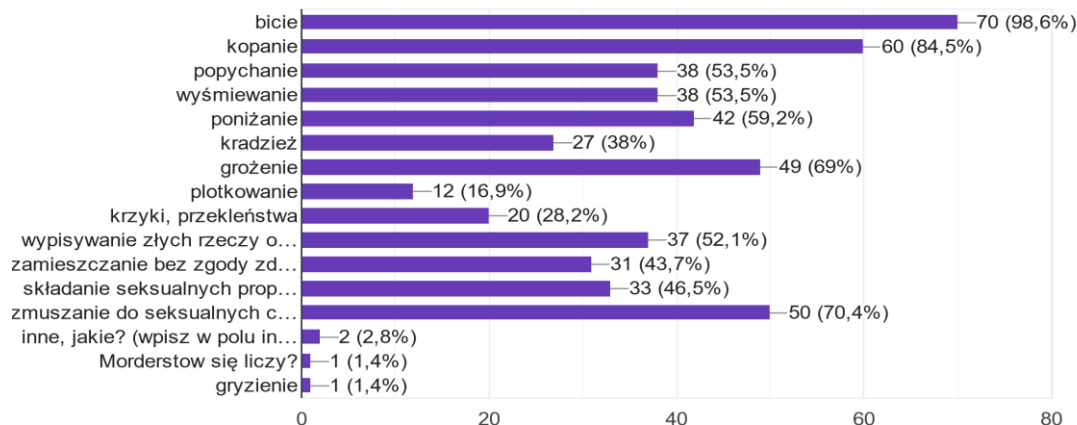
Pytanie dotyczące świadomości uczniów w obszarze identyfikacji różnych zachowań, które składają się na zjawisko przemocy przyniosło następujące wyniki¹:

Wykres 7. Zachowania, które składają się na zjawisko przemocy.

¹Wykres 7. Legenda (w kolejności): bicie, kopanie, popychanie, wyśmiewanie, poniżanie, kradzież, grożenie, plotkowanie, krzyki, przekleństwa, wypisywanie złych rzeczy o koleżance/koleździe w Internecie: na Facebooku, na innych portalach społecznościowych, zamieszczanie bez zgody zdjęć w Internecie, składanie seksualnych propozycji, zmuszanie do seksualnych czynów, inne.

2. Co według Ciebie jest przemocą? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

71 odpowiedzi

Źródło: badania ankietowe uczniów Gminy Bolesław.

Badani mają świadomość różnych zachowań, które składają się na przemoc fizyczną, psychiczną oraz seksualną.

20 z 71 ankietowanych uczniów stwierdziło, iż było ofiarą przemocy. Pytani wskazali następujące osoby, od których doznali przemocy:

Wykres 8. Kto wobec Ciebie stosował przemoc?

Źródło: badania ankietowe uczniów Gminy Bolesław.

Głównymi sprawcami przemocy wobec uczniów byli ich koledzy i koleżanki.

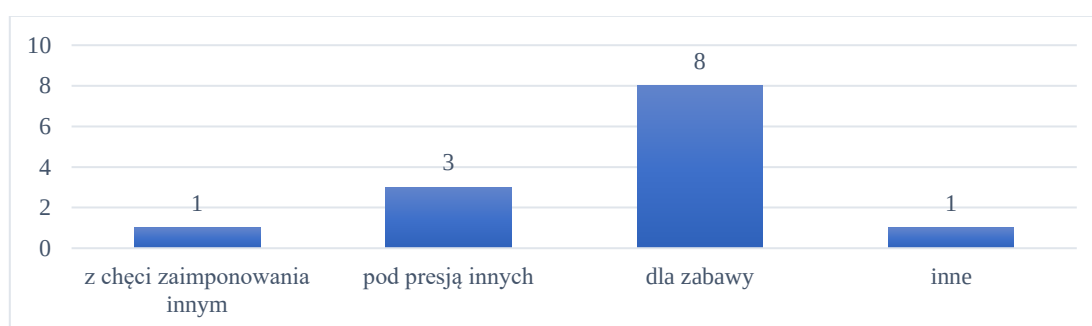
Na pytanie: *Jaką przemoc wobec Ciebie stosowano?* respondenci odpowiedzieli (w nawiasie podano ilość wskazań):

- plotkowanie (5),
- bicie (4),
- wyśmiewanie (4),
- krzyczano na mnie, przeklinano (3),
- popychanie (2),
- poniżanie (2),
- dawano seksualne propozycje (2),
- zmuszano do seksualnych czynów (2),

- kopanie (1),
- grożenie (1),
- wypisywano o mnie złe rzeczy w Internecie: na Facebooku, na innych portalach społecznościowych (1),
- zamieszczono bez zgody moje zdjęcia w Internecie (1),
- inne (1).

Wśród rodzajów przemocy, która stosowano przeważa przemoc psychologiczna (plotkowanie, wyśmiewanie, poniżanie), następnie przemoc fizyczna (bicie, popychanie). 8 ankietowanych uczniów przyznało się do stosowania przemocy, 63 odpowiedziało, że nie stosowało przemocy. Pytani o przyczyny stosowania przemocy udzielili następujących odpowiedzi (można było zaznaczyć kilka odpowiedzi):

Wykres 9. Dlaczego stosowałeś przemoc?

Źródło: badania ankietowe uczniów Gminy Bolesław.

Uczniowie pytani o działania, jakie podjęliby będąc świadkami przemocy odpowiedzieli (w nawiasie podano ilość wskazań):

- stanął(a)bym w obronie pokrzywdzonego (43),
- zgłosił(a)bym osobie dorosłej (42),
- przyglądał(a)bym się (3),
- udawał(a)bym, że nie widzę (3)
- bał(a)bym się, nie reagował(a)bym (2),
- podjąłbym/podjęłabym inne działania (2): powiadomienie policji, przerwanie.

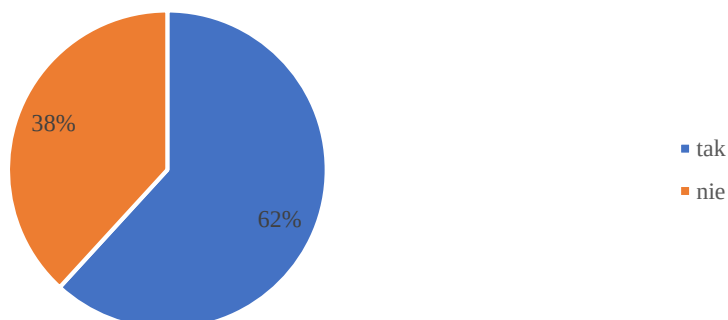
W opinii uczniów, osoba doznająca przemocy powinna zwrócić się (w nawiasie podano ilość wskazań): do rodziców (56), nauczycieli (33), do dyrektora szkoły (24), na policję (41), nie mówić nikomu (4), do innej instytucji (1).

3.2.2 Ankieta przeprowadzona wśród dorosłych mieszkańców na temat występowania zjawiska przemocy domowej w Gminie Bolesław

W ramach prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bolesław na lata 2022-2028 zapytano dorosłych mieszkańców Gminy o zjawisko przemocy. Ankietę wypełniły 144 osoby, mieszkańcy gminy Bolesław w wieku od 13 lat. Wśród nich było 111 kobiet, 31 mężczyzn, w 2 ankietach brak danych odnośnie płci.

89 osób stwierdziło, iż w gminie Bolesław występuje zjawisko przemocy domowej, 55 osób było przeciwnego zdania.

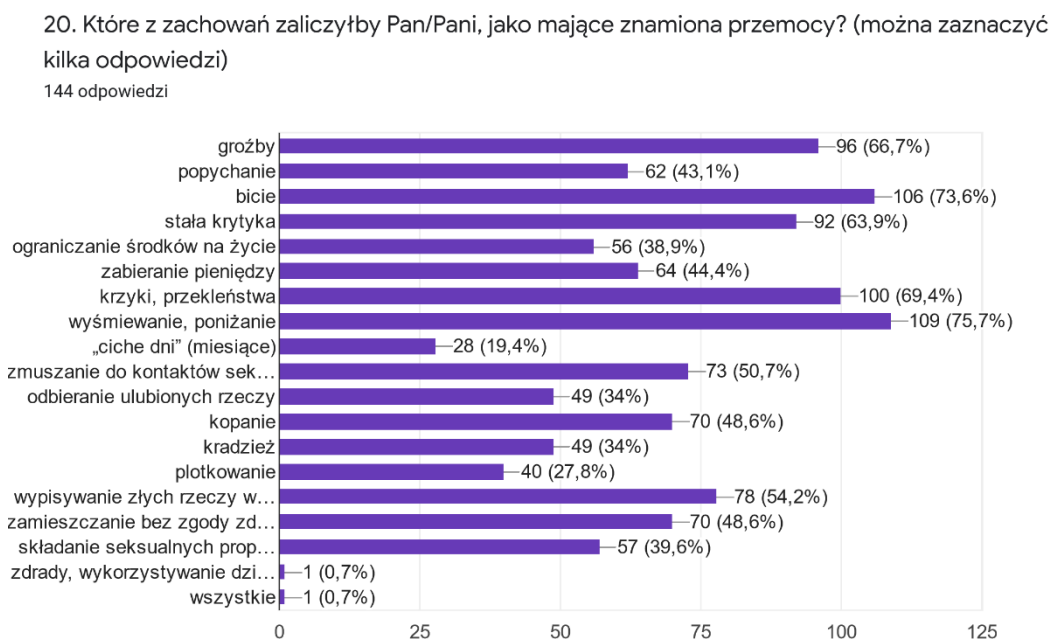
Wykres 10. Występowanie przemocy w Gminie Bolesław.

Źródło: badania ankietowe mieszkańców Gminy Bolesław.

Respondenci pytani o zachowania, które można zaliczyć do zachowań mających znamiona przemocy, wskazali na²:

Wykres 11. Występowanie przemocy w Gminie Bolesław.

Źródło: badania ankietowe mieszkańców Gminy Bolesław.

² **Wykres 11. Legenda (w kolejności):** groźby, popychanie, bicie, stała krytyka, ograniczanie środków na życie, zabieranie pieniędzy, krzyki, przekleństwa, wyśmiewanie, poniżanie, „ciche dni” (miesiące), zmuszanie do kontaktów seksualnych, odbieranie ulubionych rzeczy, kopanie, kradzież, plotkowanie, wypisywanie złych rzeczy w Internecie: na Facebooku, na innych portalach społecznościowych, zamieszczanie bez zgody zdjęć w Internecie, składanie seksualnych propozycji, inne, jakie?

Odpowiedzi wskazują na występowanie u respondentów świadomości różnych rodzajów przemocy – fizycznej, psychicznej, ekonomicznej i seksualnej.

13,2% (19 osób pytaných) było ofiarą przemocy, 33,3% (48 osób) zna rodzinę w Gminie, w której występuje przemoc, 20,8 % (30 osób) było świadkiem przemocy domowej. Najwięcej osób doświadczyło przemocy w domu, drugie miejsce pod względem występowania przemocy, to podwórko, a następnie szkoła.

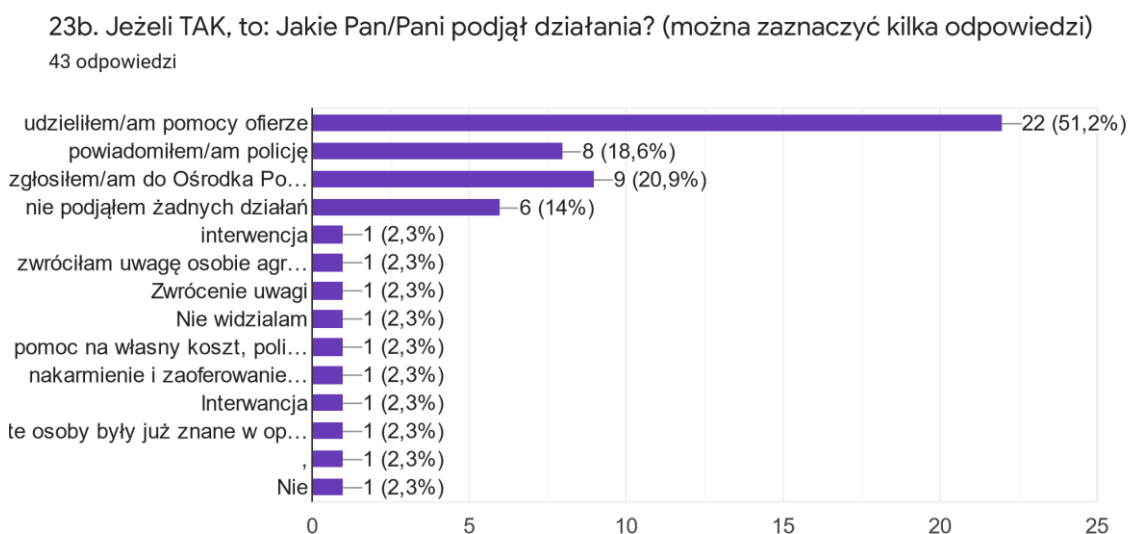
Wykres 12. Miejsca występowania przemocy w Gminie Bolesław.

Źródło: badania ankietowe mieszkańców Gminy Bolesław.

Świadkowie przemocy podjęli następujące działania:

Wykres 13. Działania podejmowane przez świadków przemocy.

Źródło: badania ankietowe mieszkańców Gminy Bolesław.

Respondentów zapytano również o zadania, jakie można podjąć w celu ograniczenia przemocy domowej:

- utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych (21 osób),
- założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (30 osób),
- organizacja miejsc zakwaterowania dla osób stosujących przemoc (19 osób).

3.3. Analiza SWOT

OBSZAR UZALEŻNIENIA I PRZEMOCY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe - profesjonalna kadra do pracy z osobami stosującymi przemoc oraz z osobami doznającymi przemocy - prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych - prowadzenie poradnictwa oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy - funkcjonowanie w Gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej - propagowanie działań podejmowanych w Gminie w zakresie przeciwdziałania przemocy	- ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy - niechęć zarówno osób doznających przemocy, jak i osób stosujących przemoc do współpracy z ZI
SZANSE	ZAGROŻENIA
- zwiększająca się dostępność wsparcia psychospołecznego i prawnego dla osób doznających przemocy - wzrost liczby i dostępności profesjonalnej kadry pracującej z osobami doznającymi przemocy - podejmowanie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy domowej - zmiana postaw społecznych wobec przemocy domowej - wzrost świadomości o problemie uzależnień i przemocy domowej	- wzrost agresywnych zachowań u dzieci i młodzieży, brak pozytywnych wzorców w rodzinie - brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc - bezrobocie - uzależnienia - rozpad rodzin - istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy, przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej - brak skutecznych rozwiązań prawnych chroniących ofiary

- skuteczne przepisy prawne dotyczące zapobiegania przemocy domowej - rozbudowanie współpracy z sektorem pozarządowym - skuteczne programy pracy z osobą stosującą przemoc	
--	--

4. REALIZATORZY PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Realizatorami Programu są następujące podmioty:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławiu (GOPS),
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA),
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny (ZI),
- Policja,
- Sąd Rejonowy w Olkuszu,
- Prokuratura Rejonowa w Olkuszu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olkuszu (PCPR),
- placówki oświatowo – wychowawcze gminne i powiatowe,
- gminne placówki kultury,
- placówki ochrony zdrowia działające na terenie gminy,
- organizacje pozarządowe oraz instytucje kościelne na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- oraz inne instytucje i organizacje prowadzące działalność w obszarze interwencji Programu.

5. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej są:

- mieszkańcy Gminy Bolesław,
- osoby doznające przemocy domowej, w tym dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne;
- osoby stosujące przemoc;
- świadkowie przemocy w rodzinie;
- osoby, instytucje, podmioty zajmujące się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego.

6. ZAŁOŻENIA ORAZ CELE I ZADANIA PROGRAMU

6.1. Założenia programu

Tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy domowej obejmuje następujące obszary działań, skierowane do różnych odbiorców.

- 1) Działania uprzedzające (diagnozujące, informacyjne, edukacyjne) kierowane do ogółu społeczeństwa, a także osób pracujących z osobami stosującymi przemoc:
 - podejmowane w ramach profilaktyki,

- ukierunkowane są na promocję zdrowej rodziny, reprezentującej ogólnie pozytywne wartości i styl życia,
 - zapobieganie przemocy.
- 2) Działania interwencyjne, skierowane do dwóch grup odbiorców:
- osoby doznające przemocy – działania opiekuńcze,
 - osoby stosujące przemoc - działania pouczające i izolujące.
- 3) Działania wspierające, kierowane do osób doznających przemocy:
- psychologiczne,
 - pedagogiczne,
 - terapeutyczne i inne.
- 4) Działania korekcyjno-edukacyjne, kierowane do osób stosujących przemoc.

Program oparty jest na następujących zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej, instytucji, organizacji pozarządowych, kościołów, policji i sądów, innych środowisk i osób fizycznych, uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i jej negatywnym następstwie,
- jawności działań podmiotów realizujących zadania programowe z poszanowaniem godności, tak osoby doznającej przemocy, jak i osoby stosującej przemoc,
- szczególnej ochrony dzieci, zachowaniem ich prawa do wychowywania się w rodzinie, osób starszych i niepełnosprawnych w zakresie właściwej opieki i pielęgnacji, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

Konsekwentna realizacja Programu pozwoli na właściwą organizację prac Zespołu Interdyscyplinarnego oraz powinna mieć wpływ na upowszechnienie wśród służb społecznych pracy przy zastosowaniu metody interdyscyplinarnej.

6.2 Cele programu

6.2.1 Cel główny Programu

Tworzenie systemu skutecznego przeciwdziałania przemocy w celu zmniejszenia rozmiarów zjawiska przemocy, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona osób doznających przemocy domowej.

6.2.2 Cele szczegółowe Programu

Cel główny programu będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
Tworzenie zintegrowanego systemu współdziałania lokalnych instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Policja, służba zdrowia, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2024- 2028

Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	2024- 2028
Zwiększenie skuteczności i dostępności form pomocy dla osób doświadczających przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie.	2024- 2028
Zmiana sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2024- 2028

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Każdy podmiot będący realizatorem zadań w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doświadczających Przemocy planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszym Programie będą:

- budżet Gminy Bolesław,
- budżet Samorządu Województwa,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Źródła finansowania zadań realizowanych przez Gminę Bolesław i jej jednostki określone są w prognozie budżetowej na rok 2024.

8. ZASADY MONITOROWANIA PROGRAMU ORAZ WERYFIKOWANIA JEGO ZAŁOŻEŃ

Monitoring i ewaluacja programów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych zadań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez, np. zmianę regulacji prawnych, powstanie nowych problemów społecznych. Elementami systemu monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym,
- roczna ocena wdrażania Programu.

Raz w roku Przewodniczący Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego przygotowuje sprawozdanie z realizacji Programu oceniając poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań.

Ewaluacja powinna:

- sprzyjać rozwojowi instytucji pomocy społecznej i projektów, które są w niej realizowane,

- przyczyniać się do wzrostu skuteczności działań i odpowiedzialności osób, które te działania realizują,
- pomóc odpowiedzieć na pytanie: czy kierunek działań programu jest właściwy.

Sposób kontroli realizacji programu:

1. W terminie do dnia 30 marca każdego roku Przewodniczący Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego składa Wójtowi Gminy Bolesław oraz Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, w którym zawarte są również działania prowadzone przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny.
2. Sporządzanie przez GOPS sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

ZAŁĄCZNIKI
ANKIETA nr 1

ANKIETA

**SKIEROWANA DO DZIECI I MŁODZIEŻY Z TERENU GMINY BOLESŁAW NA
TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY**

Ankieta, jaką masz przed sobą jest całkowicie anonimowa, a Twoje wypowiedzi posłużą do analizy statystycznej. Bardzo prosimy o szczere jej wypełnienie.

Wiek: 7-9 lat ☐ 10-12 lat ☐ 13-15 lat ☐ 16-18 lat ☐

Płeć: K M

Przy wybranej odpowiedzi proszę wstawić krzyżyk.

1. Czy spotkałeś/aś się ze zjawiskiem przemocy?

TAK ☐

NIE ☐

1a. Jeżeli Tak: to gdzie? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- ☐ w domu
- ☐ w szkole
- ☐ na podwórku
- ☐ w autobusie
- ☐ w innym miejscu (gdzie?).....

2. Co według Ciebie jest przemocą? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- ☐ bicie
- ☐ kopanie
- ☐ popychanie
- ☐ wyśmiewanie
- ☐ poniżanie
- ☐ kradzież
- ☐ grożenie
- ☐ plotkowanie
- ☐ krzyki, przekleństwa
- ☐ wypisywanie złych rzeczy o koleżance/koledze w Internecie: na Facebooku, na innych portalach społecznościowych
- ☐ zamieszczanie bez zgody zdjęć w Internecie
- ☐ składanie seksualnych propozycji
- ☐ zmuszanie do seksualnych czynów
- ☐ inne, jakie?.....

3. Czy byłeś/aś kiedyś ofiarą przemocy?

TAK ☐

NIE ☐

3a. Jeżeli Tak: to kto wobec Ciebie stosował przemoc? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- ☐ rodzice
- ☐ inni członkowie rodziny, kto.....

- ☐ koledzy/koleżanki
☐ inni, kto?.....

3 b. Jaką przemoc wobec Ciebie stosowano?

- ☐ bicie
☐ kopanie
☐ popychanie
☐ wyśmiewanie
☐ poniżanie
☐ grożenie
☐ plotkowanie
☐ ukradziono mi moje rzeczy
☐ krzyczano na mnie, przeklinano
☐ wypisywano o mnie złe rzeczy w Internecie: na Facebooku, na innych portalach społecznościowych
☐ zamieszczono bez zgody moje zdjęcia w Internecie
☐ dawano seksualne propozycje
☐ zmuszano do seksualnych czynów
☐ inne, jakie?.....

4. Czy stosowałeś/aś przemoc wobec innych?

TAK ☐

NIE ☐

4a. Jeżeli Tak: dlaczego stosowałeś/aś przemoc? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- ☐ z chęci zysku
☐ z chęci zaimponowania innym
☐ pod presją innych
☐ dla zabawy
☐ inne odpowiedzi.....

5. Co zrobiłbyś/aś w sytuacji gdybyś był/a świadkiem przemocy? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- ☐ zgłosił(a)bym osobie dorosłej
☐ stanął(a)bym w obronie pokrzywdzonego
☐ bał(a)bym się, nie reagował(a)bym
☐ przyglądał(a)bym
☐ udawał(a)bym, że nie widzę
☐ podjąłbym/podjęłabym inne działania, jakie?.....

6. Jak sądzisz do kogo powinna się udać osoba doznająca przemocy? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- ☐ do rodziców
☐ do nauczycieli
☐ do dyrektora szkoły
☐ na policję
☐ do innej instytucji, jakiej?.....
☐ nie mówić nikomu

ANKIETA nr 2

Ankieta - Wypracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz Programu Przeciwdziałania Przemocy

Szanowni Mieszkańcy Gminy Bolesław

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił do wypracowania **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych** oraz **Programu Przeciwdziałania Przemocy**. Strategia i program sprecyzują i zweryfikują najważniejsze problemy społeczne w naszej gminie, a także określą sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania. **Uwaga! Ankieta jest anonimowa!**

Metryczka (proszę wstawić X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: Kobieta ☐ Mężczyzna ☐

Wiek: 13 – 16 ☐ 17 – 25 ☐ 26 – 59 ☐ 60 i więcej ☐

Zawód: uczeń ☐ rolnik ☐ przedsiębiorca ☐ pracownik umysłowy ☐ pracownik fizyczny ☐ emeryt/rencista ☐ bezrobotny ☐ inny (jaki?) ☐

Wykształcenie:

podstawowe ☐ zawodowe ☐ średnie ☐ policealne ☐ wyższe ☐

1. Jak ocenia Pan/i istotność wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania? Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z zagadnień.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie					
Ubóstwo					
Alkoholizm					
Narkomania					
Problemy mieszkaniowe					
Zanieczyszczenie środowiska					
Przestępczość					
Starzenie się społeczeństwa					
Przemoc w rodzinie					
Nieppełnosprawność					
Bezdomność					

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy społeczne osób niepełnosprawnych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Brak akceptacji w środowisku
- ☐ Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- ☐ Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji)
- ☐ Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych
- ☐ Brak zorganizowanych form spędzania czasu
- ☐ Ubóstwo i bieda
- ☐ Bezrobocie
- ☐ Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgniacyjnych
- ☐ Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej
- ☐ Inne (jakie?)

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- ☐ Przemoc ze strony rodziców
- ☐ Przemoc rówieśnicza
- ☐ Zaniedbania wychowawcze
- ☐ Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)
- ☐ Używanie alkoholu
- ☐ Palenie papierosów
- ☐ Zażywanie narkotyków, dopalaczy
- ☐ Chuligaństwo i przestępczość
- ☐ Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży,
- ☐ Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- ☐ Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
- ☐ Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- ☐ Inne (jakie?)

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Nieporadność życiowa
- ☐ Ubóstwo
- ☐ Bezrobocie
- ☐ Alkoholizm
- ☐ Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- ☐ Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno - prawnego
- ☐ Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- ☐ Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- ☐ Inne (jakie?)

5. Jakie Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych? *Można wybrać kilka odpowiedzi.*

- ☐ Ubóstwo
- ☐ Niski poziom umiejętności wychowawczych
- ☐ Uzależnienia
- ☐ Przemoc w rodzinie
- ☐ Wielodzietność
- ☐ Niepełnosprawność/długotrwała choroba
- ☐ Niskie dochody
- ☐ Niepełna rodzina
- ☐ Inne, jakie?.....

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w gminie?

- a) tak b) raczej tak c) raczej nie d) nie e) trudno powiedzieć

7. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Izolacja społeczna (samotność)
- ☐ Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- ☐ Niepełnosprawność
- ☐ Choroby
- ☐ Niezdolność do samoobsługi
- ☐ Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu
- ☐ Ubóstwo i bieda
- ☐ Brak akceptacji w środowisku
- ☐ Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgniarskich
- ☐ Utrudniony dostęp do placówek medycznych
- ☐ Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych
- ☐ Inne (jakie?)

8. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym? *Można wybrać kilka odpowiedzi.*

- ☐ Pomoc materialna
- ☐ Wykonywanie ciężkich prac domowych
- ☐ Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania
- ☐ Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej
- ☐ Usługi opiekuńczo - pielęgnacyjne
- ☐ Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych
- ☐ Wykonywanie wszystkich prac domowych
- ☐ Wsparcie emocjonalne
- ☐ Programy zdrowotne
- ☐ Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarstwa, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów)
- ☐ Możliwość uczestnictwa w klubie seniora
- ☐ Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych
- ☐ Inne, jakie?.....

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Długo oczekiwania w kolejce
- ☐ Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt)
- ☐ Krótkie godziny przyjęć
- ☐ Mała liczba lekarzy specjalistów
- ☐ Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
- ☐ Inne (jakie?)

EDUKACJA

10. Jak ocenia Pan/i infrastrukturę edukacyjną w gminie?

- a) bardzo dobrze b) dobrze c) ani dobrze, ani źle d) źle

11. Czy ilość żłobków/przedszkoli/szkół w gminie jest wystarczająca?

- a) tak b) nie c) nie wiem

12. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych?

- a) tak b) nie c) nie wiem

13. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego
- ☐ Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- ☐ Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- ☐ Brak żłobków
- ☐ Brak stołówek szkolnych
- ☐ Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych
- ☐ Inne (jakie?)

SPORT I KULTURA

14. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?

- a) tak b) nie c) nie wiem

15. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?

- a) tak b) nie c) nie wiem

16. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?

- a) tak b) nie c) nie wiem

17. Czy organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, itp.) angażują się społecznie, np. udzielając pomocy potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne?

- a) tak b) nie c) nie wiem

18. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową
- ☐ Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań
- ☐ Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu
- ☐ Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży
- ☐ Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych
- ☐ Brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych
- ☐ Inne (jakie?)

PRZEMOC

19. Czy w naszej gminie występuje zjawisko przemocy domowej?

TAK ☐

NIE ☐

20. Które z zachowań zaliczyłby Pan/Pani, jako mające znamiona przemocy? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- ☐ groźby
- ☐ popychanie
- ☐ bicie
- ☐ stała krytyka
- ☐ ograniczanie środków na życie
- ☐ zabieranie pieniędzy
- ☐ krzyki, przekleństwa
- ☐ wyśmiewanie, poniżanie
- ☐ „ciche dni” (miesiące)
- ☐ zmuszanie do kontaktów seksualnych
- ☐ odbieranie ulubionych rzeczy
- ☐ kopanie
- ☐ kradzież
- ☐ plotkowanie
- ☐ wypisywanie złych rzeczy w Internecie: na Facebooku, na innych portalach społecznościowych
- ☐ zamieszczanie bez zgody zdjęć w Internecie
- ☐ składanie seksualnych propozycji
- ☐ inne, jakie?.....

21. Czy był Pan/Pani ofiarą przemocy?

TAK ☐

NIE ☐

22. Czy zna Pan /Pani w naszej gminie rodzinę, w której stosowana jest przemoc domowa?

TAK ☐

NIE ☐

23. Czy był Pan/Pani świadkiem przemocy domowej?

TAK ☐

NIE ☐

23a. Jeżeli Tak: to gdzie? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- ☐ w domu
- ☐ w szkole
- ☐ na podwórku

- ☐ w autobusie
☐ w innym miejscu (gdzie?).....

23b. Jeżeli TAK, to: Jakie Pan/Pani podjął działania? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- ☐ udzieliłem/am pomocy ofierze
☐ powiadomiłem/am policję
☐ zgłosiłem/am do Ośrodka Pomocy Społecznej
☐ inne, jakie?.....
☐ nie podjąłem żadnych działań

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ

24. Poniżej są wymienione zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy. Proszę używając skali od 1 do 10 ocenić, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej z cyfr ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zadaniem.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10
mało ważne bardzo ważne

1	Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych	
2	Utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	
3	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej	
4	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	
5	Mieszkania chronione, lokale socjalne	
6	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	
7	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	
8	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych	
9	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	
10	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	
11	Założenie wolontariatu	
12	Organizowanie kurów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	
13	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	
14	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	
15	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	
16	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	
17	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli	
18	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	
19	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	
20	Edukacja rodzin	
21	Pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne	
22	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	
23	Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	
24	Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	
25	Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	
26	Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	

27	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	
----	------------------------------------	--

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

.....

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej

.....
 DZIĘKUJEMY!